

Skulpturen FUNDAMENTALISM

Dialogprojektet ABRAHAM'S BØRN

af JENS GALSCHIØT

UNDERVISNINGSMATERIALE TIL

SAMFUNDSFAG

Udarbejdet af UCL

Link til præsentation: cfmlink.dk/76

Præsentation af forløbet om fundamentalisme ud fra ”Abrahams børn”

Jens Galschiøts skulptur *FUNDAMENTALISM* er udgangspunktet for det tværfaglige undervisningsforløb om ”Abrahams Børn”. ”Abrahams Børn” er et kunst- og dialogprojekt, der sætter fokus på jødedommen, kristendommen og islam, som alle tre har Abraham som stamfader. Forløbet trækker eleverne ud af klasseværelset og lader dem få en æstetisk oplevelse via et kunstværk, som dermed trækkes ind i klasseværelset og giver eleverne et sanseligt udgangspunkt for undervisningen.

Skulpturen er ifølge Galschiøt tænkt som kunst til eftertanke og dialog. Med sine 3,4 meter høje og 14 tons tunge støbninger af i alt 8000 eksemplarer af de tre hellige bøger (Bibelen, Toraen og Koranen) er skulpturen monumental i sit udtryk. Fundamentet udgøres af 28 skærme, der i alt viser 600 citater fra de tre helligskrifter. På ydersiden af skulpturen finder man de lyse (humanistiske) citater, på indersiden de mørke (antihumanistiske). Pointen er, at de tre religioner er fælles om både de lyse og de mørke sider.

Undervisningsforløbet skal hjælpe eleverne til at bevæge sig fra en æstetisk, før-analytisk oplevelse af kunstværket og hen mod en sproglig, reflekteret forståelse af et komplekst emne, nemlig fundamentalisme. Ifølge kunstneren er det et emne, som har en tendens til at ende i ufrugtbare og skingre debatter, der mere går ud på at positionere sig end på at have en åben dialog. Så ender det i ”dem” og ”os”. Hele formålet med kunstværket og med undervisningsforløbet er at skabe forståelse og fordomsfri dialog mellem mennesker med forskellig kulturel baggrund og forskellige holdninger.

Eleverne bevæger sig fra kunstværkets konkrete beskaffenhed til citaterne fra de tre hellige skrifter og videre til andre citater, tekster og billeder, som tematiserer og udfolder begrebet fundamentalisme inden for fagene historie, kristendomskundskab, engelsk, samfundsfag og billedkunst. Eksempler på spørgsmål i forløbet er:

- Hvordan kommunikerer vi hhv. positivt og negativt om og med andre?
- Hvorfor har vi fordomme om mennesker, som er anderledes end os selv?
- Hvordan udtrykker sprog fundamentalisme?
- Hvad er forholdet mellem religion og fundamentalisme?
- Hvad er ytringsfrihed, og bør ytringsfrihed begrænses? Hvorfor/hvorfor ikke?

Oversigt over forløbet om fundamentalisme og ”Abrahams børn”

Oplevelsestur til <i>Abrahams børn</i> (2 lektioner)			
Bearbejdning af oplevelsesturen (2 lektioner)			
Historie	Samfundsfag	Engelsk	Kristendomskundskab
Muhammedkrisen 1: Handlingsforløb	1 Fundament og fundamentalisme	Sprog og kultur Tematisk ordforråd	Hvem var Abraham?
Muhammedkrisen 2: Personer	2 Eksempler på fundamentalisme i samtiden	Sproglig bevidsthed Diskussion og tolkning	Hvem er hans børn?
Muhammedkrisen 3: Kontrafaktisk historieskrivning	3 Samfundstyper og fundamentalisme	Sprog skaber virkelighed Lytte- og læsetekster	Tekst og tro i tre verdensreligioner
Muhammedkrisen 4: Dilemmaer i krisen	4 Roller og religion	Holdninger i sprog Citatdebat	Bogstav og tro hos Luther
Menneskerettigheder og Holocaust	5 Menneskerettigheder – frihed og grænser	Sprog til forsoning Rollespil	Luthers tekster mod jøderne og andre vantro
Afslutning (6 lektioner)			

Forløbet er tænkt som et tværfagligt forløb i fire faglige søjler. Søjlerne kan stå for sig selv, og flere søjler kan forbindes med hinanden samtidigt. Der kan således gennemføres både tværfaglige og monofaglige forløb med afsæt i materialet. Vælger man ét af forløbene ud, kan man med fordel inddrage elementer fra ét eller flere af de andre. Fx er begrebsafklaringen i starten af samfundsfagsforløbet og begrebs- og citatøvelserne til engelsk nyttige i alle forløb, og man kommer ikke uden om at inddrage den indledende del af forløbet i kristendomskundskab. Omvendt kan starten af engelskforløbet udelades, hvis engelsklæreren vælger at tage med på den fælles oplevelsestur, hvor flere af spørgsmålene så kan oversættes til engelsk.

Uanset graden af tværfaglighed indledes og afsluttes forløbet med de samme aktiviteter, der knyttes direkte an til kunstværket. Aktiviteterne forudsætter, at skulpturen er opstillet i nærheden af skolen, sådan at lærere og elever kan se og undersøge kunstværket – eller at eleverne har mulighed for at aflægge Galschiøts værksted et besøg. Her står skulpturen, når den ikke er opstillet rundt omkring i landet.

De forskellige delforløb er inddelt i undervisningsgange, der varierer i omfang, hvorfor der ikke er sat lektionstal på dem. Nogle af gangene vil skulle strækkes over mere end én lektion. Det beror på en konkret vurdering af læreren. På de næste sider får du en kort præsentation af forløbets forskellige elementer.

Materialet er fremstillet af Michael Greis Andersen (kristendomskundskab), Lars Birkkjær Hansen (samfundsfag), Helle Libenholt (engelsk), Henrik Ottosen (historie) og Keld Skovmand (kristendomskundskab og samfundsfag). Sidstnævnte har redigeret materialet sammen med Helle Libenholt. Arbejdet er finansieret af Anvendt Forskning i Pædagogik og Samfund og HistorieLab, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole. Størstedelen af forløbet har været afviklet og afprøvet i tre 8. klasser på Petersmindeskolen i Vejle. Skolen havde det pågældende skoleår lektioner af 60 minutters varighed, hvilket har haft betydning for den konkrete planlægning af forløbene.

Introduktion til forløbet i samfundsfag

FUNDAMENTALISM – mellem ideologi og ståsted

I forløbet arbejder eleverne med den grundlæggende betydning af ”fundamentalisme” som både en ideologi og et fast ståsted for mennesker. Forløbet indledes med en både hverdagsproglig og faglig kvalificering af begrebet, som er nyttig i forhold til de øvrige forløb. Hvad vil det sige at have et fundament at stå på, og hvad er en -isme? Hvad betyder det, når det, man står på, bliver til en ideologi – eller omvendt?

Fundamentalisme anskues som en del af globaliseringen med forankring i terrorhandlingerne 9/11, uden at der sættes lighedstegn mellem fundamentalisme og terror – og islam for den sags skyld. Fundamentalismen kvalificeres via faglige begreber som ”modernitet” og ”sekularisering”, som er nødvendige for forståelsen af, hvad fundamentalisme er et udtryk for og en reaktion imod.

Undervisningen knytter fundamentalisme knyttes an til spørgsmålet om menneskets identitet via rollebegrebet, som eleverne først behandler alment. Derefter knytter de roller og identitet sammen med religion med afsæt i Sana, den muslimske pige karakter i serien *Skam*. Hvilke roller spiller Sana? Hvilke er religiøse – hvilke er ikke? Hvad betyder de for hendes identitet? Har hun og hendes familie fundamentalistiske træk, eller har de bare islam som et fælles fundament? Denne del af forløbet rummer gode muligheder for at knytte an til forløbet i kristendomskundskab.

Forløbet rundes af med en perspektivering af fundamentalismediskussionen til et grundlæggende menneskerettighedsdilemma og spørgsmålet om, hvorvidt menneskerettighederne også kan have fundamentalistiske træk. Betyder ytringsfriheden, som den fx blev anvendt i forbindelse med offentliggørelsen af karikaturtegningerne af Muhammed, at der ingen grænser er i forhold til, hvad man har ret til at sige og skrive om andre menneskers religion? Betyder religionsfriheden omvendt, at religion(er) ikke må kritiseres? Disse spørgsmål kobler sig direkte på den afsluttende del af historieførløbet, hvor der er fokus på menneskerettighedsdilemmaer. I dette forløb vedrører dilemmaerne også den aktuelle flygtninge- og asylproblematik, som der rundes af med.

SAMFUNDSFAG FUNDAMENTALISME – mellem ideologi og ståsted

Elevopgaver

Jens Galschiøts skulptur hedder ”FUNDAMENTALISM”, som betyder fundamentalisme på dansk. Begrebet består af to ord. Det ene er *fundament*, som både har en direkte og en overført betydning. Det andet er *-isme*, som ofte sættes efter et ord for at angive en retning eller bevægelse inden for fx kunst, filosofi eller politik. Det gælder ord som modernisme, eksistentialisme eller nazisme.

1 Fundament og fundamentalisme

A Hvad er en *-isme*? (45 minutter)

Klassesamtale:

Læs dette opslag fra ordnet.dk som grundlag for den fælles samtale.

Betydninger

1. betegner en retning eller bevægelse inden for fx kunst, politik eller videnskab

GRAMMATIK fx konservatisme, kubisme || uden pluralis

Japanerne har sans for ironi og har knyttet sig stærkt til dadaismen og surrealismen [KWJens85](#)

- 1.a betegner en bestemt social struktur, samfundstype el.lign.

GRAMMATIK fx kapitalisme, feudalisme || uden pluralis

- 1.b betegner en grundholdning eller tilbøjelighed

GRAMMATIK fx egoisme, sadisme || uden pluralis

En egentlig aggressiv fanatisme prægede aldrig mellemlkrigstidens nationale linie [opslv-hist.92](#)

1. Hvilke ord, der ender på *-isme*, kender I inden for kunst og politik (1.a i boksen ovenfor)?
Skriv ét ord på tavlen hver. Vedrører ordet kunst eller politik?

I forbindelse med ”fundamentalisme” anvendes endelsen *-isme* i ord, der betegner en grundholdning eller tilbøjelighed (1.b i boksen ovenfor).

2. I skal arbejde sammen parvis med forskellige ord, der ender på *-isme* (se begrebsark). Giv jeres bud på begrebernes betydning, og om de dækker over en retning eller grundholdning

- a. Gå sammen med et andet makkerpar, så I er en gruppe på 4. Sammenlign de ark, I har udfyldt i jeres makkerpar.
- b. Hvad kendetegner ordene, der ender på *-isme*? Hvad er de fælles om? Hvad adskiller dem?

B Ord i direkte og overført betydning (30 minutter)

Klassesamtale:

Klassesamtale om ords direkte og overførte betydning.

1. Hvad betyder det, når vi siger, at noget har en overført betydning?
2. Hvad vil det sige at "bygge bro"? Hvad er den direkte, og hvad er den overførte betydning?
3. Hvad vil det sige at "være firkantet"? Hvad er forskellen på en bygning, der er firkantet, og en person?

Individuelt:

Ordnet.dk definerer et fundament som følgende:

Betydninger

1. underlag for et hus eller et andet bygningsværk, typisk i form af brede mure af kampesten, beton el.lign. der går et stykke ned i jorden

SYNONYM sokkel SE OGSÅ grundsten | syldsten

ORD I NÆRHEDEN^{NYT} underlag | fundering | grundvold | hjørneste | stensokkel | syld | underbygning ...vis mere

det lille, røde hus var brændt ned til fundamentet BjReut90

- 1.a OVERFØRT grundlæggende, bærende element; udgangspunkt

SYNONYMER basis | grundlag

ORD I NÆRHEDEN^{NYT} led² | hjørneste | stamme² | byggemateriale | søjle | byggeklods | grundpille ...vis mere

GRAMMATIK fundament for/under NOGET

EKSEMPLER et solidt fundament

Kontingenter, entréindtægter og støtte fra forskellige fonde skulle udgøre det økonomiske fundament for foreningen KjelKris1992

1. Giv eksempler på fundamentet i en overført betydning.
2. Hvad har den direkte og den overførte betydning til fælles? Brug jeres eksempler.
3. Du skal nu analysere skulpturen "Abrahams Børn" med udgangspunkt i disse spørgsmål:
 - a. Skulpturens fundament er cirkelformet. Hvilken religiøs betydning har cirkelformen?
 - b. Hvorfor tror du, at Galschiøt har valgt cirkelformen?
 - c. Hvorfor mon Galschiøt har valgt at lade ordet "FUNDAMENTALISM" hvile på et fundament af citater?
4. Giv eksempler på, hvad dit fundament består af. Hvilke lyse og mørke elementer har det?

Opsamling på klassen.

C Hvad betyder fundamentalisme? (15 minutter)

Ordnet.dk definerer fundamentalisme på følgende måde:

Betydninger

1. retning inden for forskellige religioner som anser de hellige skrifter for ufejlbarlige, udlægger dem bogstaveligt og bekæmper ethvert forsøg på tilpasning af skrifternes verdensbillede til det moderne samfund – især kendt inden for amerikansk protestantisme og islam

ORD I NÆRHEDE^{NYT} ortodoksi | dogmatik | skolastik ...vis mere

- 1.a OVERFØRT fanatisk og kompromisløs holdning til en bestemt sag eller et bestemt problem SPROGBRUG kendt fra 1984

ORD I NÆRHEDE^{NYT} princip | fanatisme | chauvinisme | evangeliet om .. | betonholdning | generalisering | dogme ...vis mere

Arbejd sammen i par:

- 1) Hvad vil det sige at være "fanatisk og kompromisløs"?
- 2) Giv eksempler på mennesker eller grupper, der udviser en "fanatisk og kompromisløs holdning"?

Begrebsark vedr. -ismer

Begreb	Retning eller grundholdning	Betydning
Socialisme		
Egoisme		
Kapitalisme		
Pacifisme		
Liberalisme		
Moralisme		
Islamisme		
Kynisme		

2 Fundamentalisme i samtiden

Fundamentalisme er et globalt fænomen, men hvor i verden findes fundamentalismen, og hvordan afgør vi, om der er tale om fundamentalisme? Terrorhandlingen mod World Trade Center i New York 9/11 2001 opfattes af mange som fundamentalistisk, men hvad gør handlingen fundamentalistisk, og hvad var den begrundet i?

Aktiviteter

Klassesamtale:

Hvorfor kan gerningsmændene bag 9/11 anses som fundamentalistiske? Hvorfor gjorde de, som de gjorde? Opfattede de mon sig selv som fundamentalister? Er al terrorisme fundamentalistisk? Er al terror religiøst begrundet? Er al religiøs begrundet terror fundamentalistisk?

Gruppearbejde:

I grupper af tre skal I på nettet finde tre forskellige fundamentalistiske handlinger, som ikke er mere end 10 år gamle. En af dem skal være begået af ikke-muslimske personer eller grupper, og en skal være begået af mennesker, der kan defineres som fundamentalister (I må ikke vælge 9/11).

I skal tage stilling til følgende spørgsmål, som skal besvares skriftligt (en i hver gruppe kan være referent):

- 1) Hvor i verden fandt handlingen sted?
- 2) Hvornår foregik handlingen?
- 3) Hvem begik handlingen?
- 4) Hvordan ser vedkommende ud (gem gerne billeder)?
- 5) Hvad var begrundelsen for handlingen?
- 6) Hvorfor er handlingen "fundamentalistisk"?

Skriv de fundne fundamentalistiske handlinger på et verdenskort ved at anvende thinglink:
<https://www.thinglink.com/scene/964407748710105089>

Individuelt arbejde/lektie til næste gang:

Læs uddraget af "Sekularisering og modernitet – fundamentalismens forudsætning" og besvar spørgsmålene på næste side.

Spørgsmål til uddraget af "Sekularisering og modernitet – fundamentalismens forudsætning":

- 1) Hvordan blev begrebet fundamentalisme anvendt første gang?
- 2) Hvornår anvendes begrebet første gang i den islamiske verden?
- 3) Hvad betyder "sekulær" og "sekularisere" (slå op i ordbog), og hvad tror du, "anti-sekulær" betyder?
- 4) Hvilke to betydninger er der af "fundamentalisme" i hverdags sproget?
- 5) Hvad er ligheden mellem de to måder at forstå ordet fundamentalisme på?

3 Samfundstyper og fundamentalisme

Fundamentalisme er ikke en gammel strømning, men en ideologi, der opstår i nyere tid som en reaktion på hastige samfundsforandringer. Fundamentalismen ønsker at fastholde et fast og urokkeligt holdepunkt i en foranderlig verden med få faste og entydige værdier. Det er først, når værdierne bliver flertydige og stilles til diskussion, at der opstår et behov for fundamentalisme. Det sker i forbindelse med det moderne samfund. For at forstå begrebet fundamentalisme må vi se på den samfundstype, som muliggjorde, at fundamentalismen opstod.

Aktiviteter

Klassesamtale:

Opfølgning på arbejdet med spørgsmålene til "Sekularisering og modernitet – fundamentalismens forudsætning".

Individuelt arbejde:

Dernæst skal I arbejde med tre samfundstyper ud fra disse definitioner:

Samfundstyper

Det traditionelle samfund

- er et samfund, hvor borgerne handler på grundlag af tradition, dvs. sådan som forældre og de ældre i familien eller i byen har gjort, og efter hvad de mener. Det gælder ved de unges valg af ægtefælle, valg af erhverv og valg af det sted, man skal bo. Et traditionelt samfund udvikler sig meget langsomt, og de unge har kun få valgmuligheder.

Det moderne samfund

- er et samfund, hvor borgerne handler ud fra viden og ud fra egne eller andres erfaringer. Skolen, medierne, arbejdspladsen og kammeraterne har ofte stor betydning for de valg, den enkelte foretager. Det moderne samfund bygger ofte på industri, og befolkningen bor i større byer. Tillid til videnskaben har erstattet tillid til religionen.

Videnssamfundet eller det postmoderne samfund

- er et samfund, hvor vores viden og erfaringer hele tiden udfordres og skifter betydning, hvor teknikken ændrer sig, og hvor vores forhold til andre mennesker er præget af forandringer. Vi har ingen faste venskaber gennem lang tid, og familien har kun lille betydning.

I fx Danmark er der i dag mennesker, der lever som i et traditionelt samfund, andre som i det moderne samfund og andre igen som i det postmoderne samfund.

"Post" (udtales påst) betyder "efter", så med "postmoderne samfund" menes der samfundet, som kommer efter "det moderne samfund".

Hvilke er de afgørende forskelle på de tre samfundstyper?

Udfyld dette skema med nogle stikord ud fra det læste. Suppler gerne ved at lave enkelte søgninger på nettet.

Begreb/samfundstype	Traditionelle	Moderne	Senmoderne
Styreform			
Religionens rolle			
Produktion			
Værdier			
Familietype(r)/ livsformer			
Andet			

Klassesamtale:

Udfyld skemaet på tavlen, og gør det dermed til et fælles dokument for klassen.

Individuelt arbejde:

Læs teksten "Fundamentalisme – et moderne fænomen". Hvordan hænger det, der står i teksten, sammen med det, du lige har hørt om samfundstyper? Teksten er skrevet af Anthony Giddens (født 1938), der er sociolog og en af verdens mest anerkendte samfundsforskere.

Fundamentalisme – et moderne fænomen

Fundamentalisme er ikke det samme som hverken fanatisme eller dyrkelse af autoritære principper.

Fundamentalisme forlanger en tilbagevenden til de grundlæggende hellige skrifter eller tekster, som skal læses bogstaveligt, og fundamentalisterne har i sinde at anvende de doktriner, der kommer ud af en sådan læsning, på det sociale, økonomiske eller politiske liv. Fundamentalismen giver traditionens vogtere ny vitalitet og betydning. Kun de har adgang til teksternes "nøjagtige betydning". Præsteskrabet eller andre privilegerede fortolkere opnår verdenslig såvel som religiøs magt. De kan gå efter at overtage ledelse af staten direkte – som det skete i Iran¹ – eller de kan samarbejde med politiske partier.

Fundamentalisme er et kontroversielt ord fordi mange af dem som andre kalder fundamentalister, ikke ville acceptere at begrebet passer på dem. Men kan man give ordet en objektiv betydning? Det tror jeg man kan, og jeg vil definere det på følgende måde: Fundamentalisme er tradition under belejring. Det er tradition der bliver forsvaret på den traditionelle måde – ved at henvise til den rituelle sandhed – i en globaliseret verden der vil have begrundelser. Fundamentalisme har derfor intet at gøre med hvilke overbevisninger der er tale om, hvad enten de er religiøse eller noget andet. Det væsentlige er hvordan disse overbevisningers sandhed forsvares eller bævedes.

Fundamentalisme handler ikke om hvad folk tror på, men ligesom tradition i bredere forstand om hvorfor de tror det, og hvordan de retfærdiggør det. Det er ikke begrænset til religion. De kinesiske Rødgardister var med deres troskab mod Maos lille Røde¹ utvivlsomt fundamentalister. Fundamentalisme handler heller ikke først og fremmest om mere traditionelle kulturers modstand mod vestliggørelse – en forkastelse af vestlig dekadence. Fundamentalisme kan vokse frem af alle former for traditioner. Den giver ikke plads til tvetydighed, forskellige fortolkninger eller forskellige identiteter – det er en afvisning af dialog i en verden hvor freden og kontinuiteten afhænger netop af den. Fundamentalismen er barn af globaliseringen som den både reagerer på og udnytter. Fundamentalistiske grupper verden over har gjort stor brug af de nye kommunikationsteknologier [...] Militante hinduer har gjort udstrakt brug af Internettet og elektronisk post for at skabe en "følelse af hinduistisk identitet".

Lige meget hvilken form fundamentalisme antager – religiøs, etnisk, nationalistisk eller direkte politisk – mener jeg at det er rigtigt at anse den for at være problematisk. Den bærer muligheden for vold i sig, og den er de kosmopolitiske værdiers fjende.

Fundamentalisme er imidlertid ikke bare den globaliserende modernitets antitese, den sætter spørgsmålstegn ved den. Det mest grundlæggende er dette: Kan vi leve i en verden hvor intet er helligt? Min konklusion må være, at det kan vi ikke. Kosmopolitter, hvilket jeg anser mig selv for at være, må tydeligt tilkendegive at tolerance og dialog i sig selv kan være styret af værdier der har en universel karakter.

1 Maos lille Røde er en citatsamling med udsagn af den kinesiske kommunistleder Mao Tse-tung (1893-1976)

Kilde: "Fundamentalisme er tradition under belejring". Fra: *En løbsk verden – hvordan globaliseringen forandrer vores verden* (Hans Reitzel, 2000), oversat af Erik Barfoed, s. 48-50. Hentet fra Hanne Følner og Bente Lund: *Fundamentalisme i kristendom og islam. Frontkæmpere for Gud* (Systime, 2008), s. 233-235.

Ordforklaring:

Verdslig: vedr. eller præget af den materielle, ikke-religiøse del af virkeligheden (synonym: sekulær).

Kontroversiel: som på afgørende punkter adskiller sig fra normen eller det almindeligt accepterede, og som derfor kan virke provokerende.

Rituel sandhed: overleverede forestillinger om sandheden, der gentages uden begrundelse og omtanke.

Dekadence: tilstand af opløsning og åndeligt, kulturelt og moralsk forfald

(Kilde: ordnet.dk)

4 Roller og religion

Kilde 1: Citat af Robert Ezra Park, som var en amerikansk sociolog (1864-1944). Citatet er gengivet fra Erving Goffmanns bog *Hverdagslivets rollespil*, Samfundslitteratur 2014, s. 69.

Det er sikkert ikke blot en historisk tilfældighed, at den oprindelige betydning af ordet person er maske. Det er snarere en erkendelse af, at alle altid og overalt mere eller mindre bevidst spiller en rolle ... Det er i disse roller, vi kender hinanden. Det er i disse roller, vi kender os selv.

På en måde, og i og med at masken repræsenterer den opfattelse, vi har dannet os af os selv – den rolle, vi stræber efter at leve op til – er masken mere ens sande jeg, det jeg, vi gerne vil være. I sidste ende bliver vores opfattelse af vores rolle noget ganske naturligt og en uundværlig, integreret del af vores personlighed. Vi kommer ind i verden som individer, får karakter og bliver personer.

Aktiviteter

Klassesamtale:

Diskutér kilden ud fra disse spørgsmål:

- 1) Hvorfor har mennesker roller?
- 2) Hvad vil det sige, at man bærer en maske? Hvordan kan en maske se ud, og hvilke masker bærer du selv?
- 3) Giv eksempler på situationer, hvor I spiller roller i jeres dagligdag?
- 4) Hvordan er roller en del af vores personlighed? Er der en del af din person, der ikke er en rolle?
- 5) Hvorfor spiller vi roller?
- 6) Hvad vil det sige at være og blive en person?

Kilde 2: *Skam IV (1:10)*

Aktiviteter

Individuelt arbejde:

Mens I ser dette afsnit af *Skam*, skal I lægge mærke til de roller, Sana spiller i de fællesskaber, hun indgår i. Notér, hver gang hun er i en ny social sammenhæng, og giv fællesskabet et navn (fx "familien").

Efter afsnittet skal I udfylde et notatark over Sanas roller og fællesskaber:

- 1) Hvilken rolle spiller Sana (*Sanas roller*)?
- 2) Hvem er hun sammen med, når hun spiller rollen (*Sanas relationer*)?
- 3) Hvad består fællesskabet af (*Fællesskabets grundlag*)?

Klassesamtale:

Fyld først et notatark ud, som er fælles for klassen. Diskutér dernæst disse spørgsmål:

- 1) Hvilken rolle spiller Sana, når hun er alene?
- 2) Er der en del af Sanas person, som ikke er en rolle?
- 3) Spiller Sana en rolle over for Allah?
- 4) Hvad består Sanas fundament af?
- 5) Er Sana fundamentalist? Er moderen eller broderen?
- 6) Spiller Sana mørke og lyse roller? Har Sana mørke og lyse sider? Hvilke?

5 Menneskerettigheder – frihed og grænser

A Religions- og ytringsfrihed

Artikel 18

Enhver har ret til tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed: denne ret omfatter frihed til at skifte religion eller tro og frihed til enten alene eller i fællesskab med andre, offentligt eller privat, at give udtryk for sin religion eller tro gennem undervisning, udøvelse, gudsdyrkelse og overholdelse af religiøse forskrifter.

Artikel 19

Enhver har ret til menings- og ytringsfrihed; denne ret omfatter frihed til at hævde sin opfattelse uden indblanding og til at søge, modtage og meddele oplysning og tanker ved et hvilket som helst meddelelsesmiddel og uanset landegrænser.

Spørgsmål

Spørgsmålene besvares skriftligt i par.

- 1) Hvad mener I, billederne udtrykker? Hvem har lavet dem og med hvilket formål?
- 2) Er det øverste billede i strid med artikel 18? Er det i strid med artikel 19?
- 3) Hvorfor blive det danske flag brændt af? Er det i strid med artikel 19?
- 4) Var det ok, at Jyllandsposten bragte tegningerne af Muhammed i 2005? Hvorfor/hvorfor ikke?
- 5) Hvad er vigtigst: artikel 18 (religionsfrihed) eller artikel 19 (ytringsfrihed)? Hvorfor?
- 6) Hvilke konflikter kan der være mellem de to frihedsrettigheder?

Herefter går parrene rundt i klassen og bytter svar og udveksler synspunkter med to andre par.

B Retten til frit ophold og fri bevægelighed

Artikel 13

1. Enhver har ret til at bevæge sig frit og til frit at vælge opholdssted indenfor hver stats grænser.
2. Enhver har ret til at forlade et hvilket som helst land, herunder sig eget, og til at vende tilbage til sit eget land.

Artikel 14

1. Enhver har ret til i andre lande at søge og få tilstået asyl mod forfølgelse.
2. Denne ret må ikke påberåbes ved anklager, der virkelig hidrører fra ikke-politiske forbrydelser eller fra handlinger i strid med De forenede Nationers formål og principper.

Drømmen om et bedre liv. Torsdag den 27/8 2015 tager en flygtningefamilie chancen og kravler under det kontroversielle grænsehegn, som Ungarn er ved at opføre på grænsen til Serbien
en lille piges leg
Jacob Ehrbahn, Politiken

E45 I september 2015 kom flygtningekrisen for alvor til Tusindvis ankom til Danmark i Rodby og Padborg. Mange søge asyl i Danmark men ville videre til Sverige. I en pause finder en politimand tid til at gå med på
Michael Drost-Hansen, Freelance

Spørgsmål

Spørgsmålene besvares skriftligt i grupper.

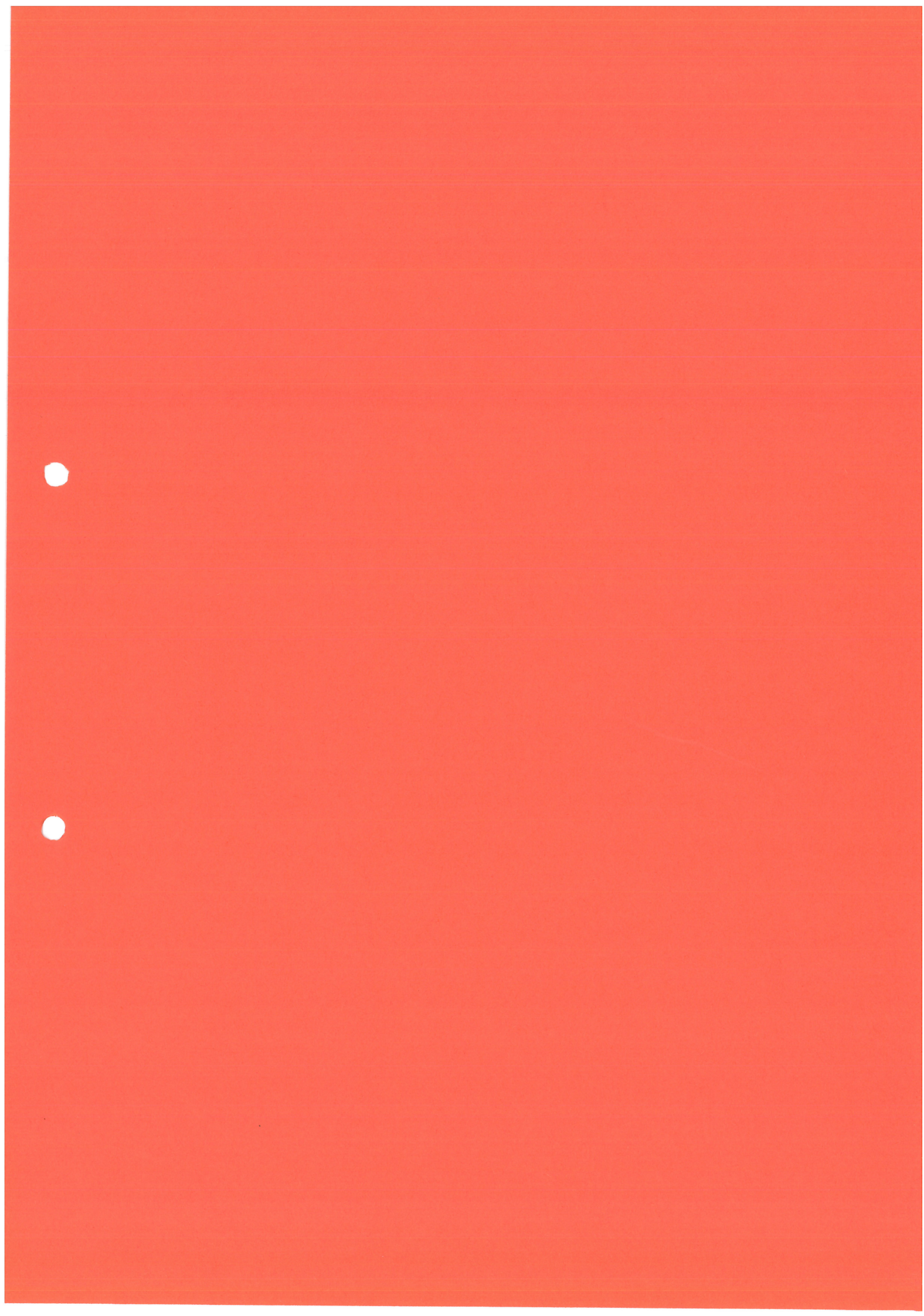
- 1) Er det ifølge artikel 13 ok at spærre grænsen af?
- 2) Synes I, det er rimeligt? Hvad ville konsekvenserne være, hvis man ikke gjorde det? Hvad er konsekvensen af at gøre det?
- 3) Skulle det danske politi have standset flygtningestrømmen ved grænsen, eller skulle de have hjulpet flygtningene videre til Sverige? Hvad skal et land gøre i henhold til artikel 14?
- 4) Hvorfor går politimanden med på pigens leg? Skal en dansk politimand sætte sig ned på vejen og lege med en syrisk flygtningepige?

Fremlæg jeres svar for en anden gruppe.

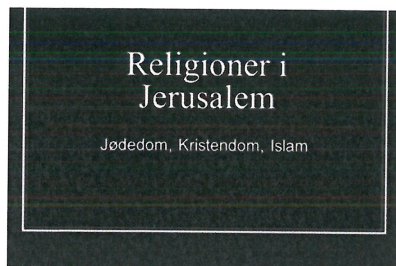
Perspektivering til problemstilling

- 1) Lav to faktaspørgsmål om fundamentalisme.
- 2) Lav to refleksionsspørgsmål om fundamentalisme.
- 3) Lav to holdningsspørgsmål om fundamentalisme.

Brug 15 minutter på at lave spørgsmålene og 5 minutter på at udveksle dem med sidemanden.

Jødedom - islam - kristendom

Kendskab skaber venskab (<http://www.kendskabskabervenskab.dk/435406625>)

Gør dig klar til at åbne op for tre religioners forskelle og ligheder, jødedom, kristendom og islam. Udgangspunktet for de tre religioner er de samme, og de deler flere værdier. Ved at arbejde med materialet til kunstværket Fundamentalism, der er en del af Abrahams børn, åbner vi op for viden om og indblik i ligheder og forskelligheder i de tre religioner - *Kendskab skaber venskab*. Materialet lægger op til, at eleverne arbejder undersøgende og aktivt, mens de lærer.

Anvendelse af materialet

Materialet lægger op til et tværfagligt samarbejde mellem, kristendomskundskab, historie, samfundsfag og billedkunst, men kan også anvendes isoleret i de enkelte fag. Der er både fagfaglig viden til læreren og aktiviteter til eleverne. Vi anbefaler, at man besøger kunstværket med eleverne, men materialet kan benyttes uden.

Materialet tilgodeser forenklede fælles mål for fagene historie, billedkunst, kristendomskundskab og samfundsfag og primært til slutningen mellemtrinnet og udskoling. Forløbene er tilrettelagt som en retrinsraket. Aktiviteterne lægger op til undervisning før, under og efter et evt. besøg.

Vi vil gerne samle dokumentation og inspiration. Så send gerne idéer, materialer, billeder, forløb..... til skolekirkevej@gmail.com og det vil kunne ses her på hjemmesiden.

God fornøjelse!!

Materialet er udarbejdet af:

Vejle Kommune:

lærer Camilla Mørch

lærer Trine Hindbo

University College Lillebælt:

lektor Henrik Ottesen

cfu-konsulent Astrid Danielsen

Skole-kirke-samarbejde, Vejle Provsti

skolekonsulent Pia Werborg

Spørgsmål m.m. rettes til:

Pia Werborg

Mobil: 29170252

Mail: skolekirkevej@gmail.com

Samfundsfag

KILDE: <http://www.kendskabskabervenskab.dk/435407000>

Før arbejdet med kunstværket er det relevant at kende til kunstneren Jens Galschiøts bevæggrunde for at lave værket.

I den tilhørende pjece (se den på kortlink.dk/qhu5) kan man læse om Galschiøts tanker om og processen omkring tilblivelsen af værket. På side 2 er en kort baggrundsforklaring og på side 4 et citat af Galschiøt om skulpturen.

Hvad vil Galschiøt opnå med værket?

Galschiøt tager udgangspunkt i en tekstnær udvælgelse, men er ikke enig denne tilgang til fortolkningen - hvorfor så?

Hvad ønsker Galschiøt at signalere med værkets titel?

I citatet på side 4 citeres Galschiøt Når man først er kommet ind i en fundamentalistisk fortolkning af religionen er det svært at komme ud, fordi man forbryder sig imod Guds regler. Man skal bryde reglen (skulpturens NO EXIT-skilt) for at komme ud af cirklen. Hvad tænker I om Galschiøts påstand?

Værket er rundt. Hvorfor mon?

Ville vi opleve værket anderledes, hvis det var firkantet, trekantet, ottekantet, hullet

Skulpturen: Fundamentalism

Jens Galschiøt begrundet sit kunstværk ud fra en opfattelse af, at de religiøse konflikter er ved at splitte verden og skellet mellem dem og os er ved at blive dybere og dybere. Han påstår religionerne får større og større betydning for vores demokratiske samfund.

Med værket vil han lægge op til debat om vores demokrati og udfordre vores forståelse af den tiltagende konflikt mellem "os og dem".

Huskeseddel fra CFU med en samling TV-udsendelser, der kan inddrages i arbejdet med Abrahams børn. <http://mitCFU.dk/lnkyffm>

Materialer

Artikler til inspiration:

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/kultur/jens-galschjoets-lyse-og-moerke-ord>

<https://www.folkeskolen.dk/556932/abrahams-boern->

Hjemmesiden tilknyttet skulpturen <http://fundamentalism.dk/>
Huskeseddel fra CFU med en samling TV-udsendelser, der kan inddrages i arbejdet med Abrahams bør:

<http://mitCFU.dk/lnkyffm>

Quizlet: https://quizlet.com/_3e129j

Brug fx gruppeudgaven (*live*), som fordre samarbejde og snak om svarene.

Se udsendelsen: Abrahams Børn Dem og Os – Fundamentalisme

<https://www.youtube.com/watch?v=FIDHCQI-IY>

Aktiviteter

Noter undervejs:

Hvordan Galschiøt mener religioner påvirker samfundet i det 21. århundrede

Hvordan religioner får større og større betydning i de demokratiske samfund

Giver det mening i en dansk kontekst?

Hvordan Galschiøt mener nationalismen i det 21- århundrede spiller ind på splittelsen mellem

“dem og os”.

Efter eleverne har set udsendelsen kan eleverne samle deres besvarelser på en digital opslagstavle (fx padlet.com) eller lav en stor analog oversigt med gule sedler i klasselokalet.

Find argumenter, der taler imod Galschiøts argumenter.

Inddel klassen i to hold, hvor det ene skal argumentere for Galschiøts påstand og de andre imod.

Hvis der i stedet ønskes fokus på partiernes ideologier i forhold til de problemstillinger Galschiøt rejser kan der arbejdes med følgende færdigheds- og vidensmål

Eleven kan analysere den aktuelle parlamentariske situation og partiernes indbyrdes placering

Det er vigtigt, eleven har viden om politiske partier, deres grundholdninger og mærkesager

Så kunne en aktivitet fx være, at eleverne inddeles i partierne og skal argumentere ud fra partiernes grundholdninger til religionerne og “os og dem” udfordringen. Her kan den aktuelle flygtningekrise inddrages.

Under besøg

(eller ved brug af den digitale præsentation)

Brug QR koderne til at opleve og sætte jer ind i værket.

Hvorfor står der *no exit*, når man er inde i værket?

Find citater, som underbygger Galschiøts påstande om religionernes negative påvirkning af demokratiet i Danmark.

Find citater, der kan bruges som argumenter imod Galschiøts påstande om religionernes negative påvirkning af demokratiet i Danmark og tag et billede af dem, eller skriv dem ned.

Efter besøg:

Hvordan bygger vi bro mellem det danske demokrati og de tre religioner?

Med udgangspunkt i aktiviteterne før og under

QRkoder findes nederst på siden

besøget, kan eleverne udarbejde en ide til at bygge bro mellem de problemstillinger Galschiøt rejser, elevernes oplevelse under besøget (eller den virtuelle præsentation af værket) og de citater, de har fundet frem til.

Ud fra målgruppen kan eleverne vælge forskellige formidlingsformer

- et nyhedsindslag
- et debatindlæg til en avis
- et opslag på Facebook
- kun fantasien sætter grænser

QR koder

NR 1

NR 2

NR. 3

NR. 4

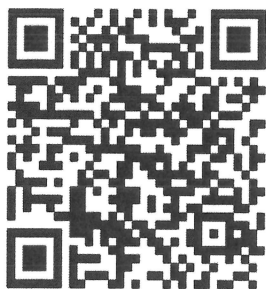
NR. 5

NR. 6

NR. 7

NR 8

NR 9

NR 10

- *Kompetenceområde*

Politik

- *Kompetencemål*

Eleven kan tage stilling til politiske problemstillinger lokalt og globalt og komme med forslag til handlinger

- *Færdigheds-og vidensmål*

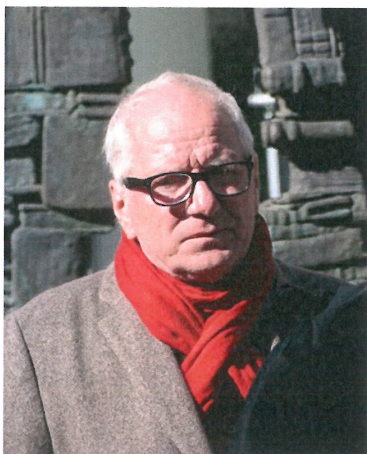
Eleven kan diskutere demokratiopfattelser og egne muligheder for deltagelse i demokratiet

Eleven har viden om demokratiopfattelser

Det er en forudsætning, at eleverne kender til forskellige typer af demokrati og andre styreformer.

Elevernes arbejde kan med fordel gemmes og inddrages til prøven med selvvalgt problemstilling.

Jens Galschiøt fortæller om kunstværket

Materialer

Jens Galschiøt fortæller om kunstværket

Breve om udstilling af Abrahams børn foran EU Parlamentet: <http://fundamentalism.dk/europa-parlamentet-udstilling/>

Hvis eleverne er stærke til tysk, kan denne artikel fra SPIGEL Online være interessant: <http://www.spiegel.de/politik/ausland/in-stallation-vor-europaparlament-keine-kinder-abrahams-a-1052524.html>

Huskeseddel til TV-udsendelser om Muhammedkrisen: <http://mitCFU.dk/lnkyffv>

Aktiviteter

Lav en undersøgelse af Galschiøts påstande om;

at islam - kristendom debatten er ved at splitte hele verden

at der er konsensus i dag om at "lukke sig inde".

at vi danskere er religionsforskrækkede.

Eleverne kan selv udforme de spørgsmål, der er bedst at stille og måske spørge til løsningsforslag i forhold til

Eleverne kan evt. undersøge forskellige aldersgrupper (elever på skolen, forældre, på Facebook, på instagram osv.) og sammenligne resultaterne.

Resultatet kan lægges på hjemmesiden/Instagram?

Før besøget

Skulpturen skulle have været opstillet foran EU parlamentet i 2015, men forslaget fra EU parlamentariker Bendt Bendtsen blev afvist, blandt andet fordi den tyske EU parlamentariker Martin Schulz og parlamentets præsident var bange for, at den ville være for provokerende.

Eleverne kan evt. læse korrespondancen mellem Martin Schulz og Bendt Bendtsen

Hvorfor tror I, at Jens Galschiøt gerne vil have skulpturen udstillet ved EU parlamentet?

Under besøg

Undersøg under besøget (eller den virtuelle præsentation)

Hvorfor nogle måske mener skulpturen er for provokerende? Find eksempler som I skriver ned eller tager billeder af og gemmer.

Om I selv synes skulpturen er provokerende? Skriv jeres overvejelser ned.

Efter besøg

På klassen vendes det, I har observeret i mødet med udstillingen.

Tag citatquizen:

Hvor godt kendte klassen til citaternes religiøse udspring?

Har det betydning for relevansen af at skulpturen udstilles foran EU Parlamentet?

Er afslaget fra EU parlamentet med til at bygge bro mellem religionerne eller skabe større afstand. Begrund jeres holdning hertil på klassen.

Lav fx en perspektivering til Muhammedkrisen. Under materialer findes en huskeseddel til CFU med relevante TV-udsendelser, hvis eleverne ikke kender til krisen. Se under historie for yderligere inspiration, evt til et tværfagligt forløb.

"Mads og Monopolet"

Alternativt:

Iscenesæt en Mads og Monopolet seance, hvor fire elever skal debattere de mulige konsekvenser det kan få, hvis kunstværket bliver udstillet foran EU Parlamentet. Der kan evt tages udgangspunkt i dette spørgsmål:

"Kære mads og Monopolet. Jeg er ansvarshavende for sikkerhed og stabilitet i EU og står nu i et dilemma mellem sikkerhed og ytringsfrihed. Den danske kunstner Jens Galschiøt har lavet et kunstværk, der omhandler mørke og lyse citater fra Toraen, Koranen og Bibelen. På den ene side kan værket være med til at bygge bro mellem mennesker med forskellig religion, hvis lighedstrækkene fremhæves, men på den anden side kan kunstværket skabe uroligheder og vrede fra dele af befolkningen i EU og skabe større splid. Jeg frygter stridigheder som der fx opstod efter tegningerne af Muhammed blev bragt i den danske avis Jyllands-Posten i 2005. Hvad skal jeg vælge - at lade ytringsfriheden være det, der vægter tungest og så håndtere de konflikter, der evt. kommer, og hvordan skal jeg gøre det, eller skal jeg sikre at der ikke pustes yderligere til de religiøse spændinger, der er i EU allerede og forbyde værkets udstilling foran EU Parlamentet? Håber I kan hjælpe mig med et godt råd."

- **Kompetenceområde**

1. Samfundsfaglige metoder

2. Sociale og kulturelle forhold

- *Kompetencemål*

1. Eleven kan anvende samfundsfaglige metoder

2. Eleven kan tage stilling til og handle i forhold til sociale og kulturelle sammenhænge og problemstillinger

- *Færdigheds-og vidensmål*

1. Eleven kan identificere, formulere og gennemføre enkle undersøgelser af samfundsmæssige problemstillinger

Eleven har viden om samfundsfaglige undersøgelsesmetoder

2. Eleven kan analysere sociale grupper og fællesskabers betydning for socialisering og identitetsdannelse

Eleven har viden om socialisering og identitetsdannelse

Hvad forstår vi ved?

Radikalisering: Beskriver en (identitets)proces hen imod ekstremisme, hvor vold anses for et legitimt middel til at fremme ideologiske/politiske mål. Vold som legitimt middel er her en afgørende forskel ift. ekstremisme.

Ekstremisme: Er kendetegnet ved yderliggående holdninger og adfærd, der bryder radikalt med majoritetens værdier og normer.

Terrorisme: Se eksempelvis straffelovens paragraf 114 ("terrorloven"). De fleste definitioner lægger vægt på brugen af vold som middel til at fremme en politisk/ideologisk sag

Materialer

Artikler om fundamentalisme: <http://fundamentalism.dk/materiale/links-og-artikler/>

Citaterne: <http://www.fundamentalism.dk/quotesearch/ndex.php?lang=DK>

Aktiviteter

Under besøg

Læs citaterne!

Er der et eller flere citater du særligt godt kan lide?

Hvilke citater provokerer dig?

Find eksempler på citater fra de tre religioner,

der omhandler måden vi bør indretter vores samfund på og omskriv det til en kort tekst.

Find eksempler på citater, der alene sætter fokus på tro. Er der mange lighedstræk mellem de tre religioner?

Vælg tre citater, der siger dig noget – og tag et billede af dem. De skal bruges til det efterfølgende arbejde på skolen, så billederne skal gemmes.

Efter besøg

Sæt jer i grupper a fire og præsenter de citater, som I valgte ud under besøget. Sammenlign jeres valg og find forskelle og ligheder.

Er samtalen med til at nuancere jeres syn på de religiøse citater?

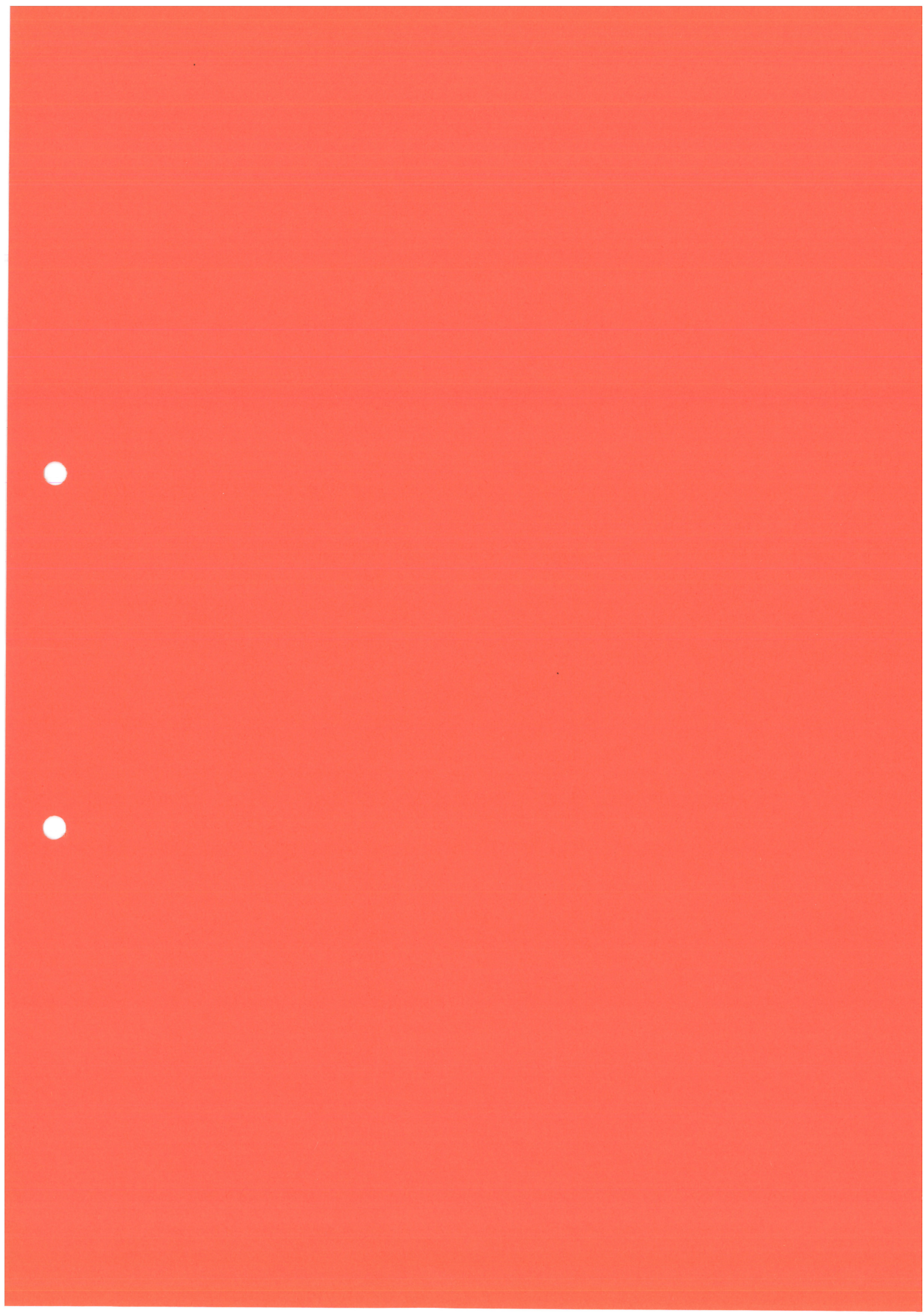
Fokus på citaterne om: sex, vold og familie

Vælg et emne – sex, vold eller familie

Kan I formulere en grundlæggende religiøs holdning til emnerne, når I læser citaterne?

Forsøg at tolke, reflektere og sammensætte citaterne for hver religion til et ca. ca. fire linjer statement. Læg dem evt. på Instagram.

Kan I finde lighedstræk mellem vores samfund i Danmark og jeres statement

Introduktion til udstillingen og undervisningsmaterialet

KÆRE LÆRERE OG PÆDAGOGER

I august, september og oktober i 2016 udstilles kunst- og dialogprojektet Abrahams børn, som sætter fokus på de monoteistiske religioner; jødedom, kristendom, og islam. Selve initiativet til udstillingen blev taget af Holger Hvelplund fra **Varde Kunstforening** i sin tid, hvor han i første omgang kontaktede kunstneren Jens Galschiøt.

LÆRINGSFORLØB

I forbindelse med udstillingen er dette læringsmateriale lavet til alle skoler i Varde Kommune, og materialet er udarbejdet af bestyrelsesmedlem og lærer ved 10icampus Lene D. Berthelsen og Skoleleder ved Sct. Jacobi Inger Marie Kristensen. Det er tanken, at kunstværket mest henvender sig til mellemtrinnet og udskolingen.

SKULPTUREN

Skulpturen hedder **FUNDAMENTALISM** og består af bogstaverne i dette ord. Hvert bogstav er bygget op af kobbermodeller af religiøse bøger fra de tre religioner; jødedom, kristendom og islam. Et bogstav er opbygget udelukkende af Koraner, et andet af Bibler, et tredje kun af Toraer. Bøgerne er stablet uregelmæssigt, så bogstavene fremstår med et lidt vakkelvorn udtryk.

En lille åbning i soklen er den eneste indgang til midten af installationen. Indefra kan man kun komme ud via den samme indgang, men her står der et skilt med 'NO EXIT'.

PROJEKTET BESTÅR AF FIRE DELE:

- Fundamentalism-skulpturen. Placeringen er: Torvet ved rådhuset.
- 600 af de mørkeste og lyseste citater fra Tora-en, Bibelen og Koranen, udvalgt af kunstneren. Citaterne vises på skulpturen, bruges i citatquiz, kan hentes til pauseskærme og de kan findes med emneord på projektets hjemmeside.
- 10 skriftsøjler: kobberskulpturer, der udstilles separat for at inddrage befolkningen i dialogen.

De monoteistiske religioners tilhængere kaldes også bogens folk, fordi de alle har et helligt skrift, givet af Gud, som grundlag for deres religion. For at undgå at komme ind i en ufrugtbar blasfemi-diskussion har Galschiøt valgt IKKE at bruge afstøbninger af rigtige religiøse bøger, men derimod at modellere bøgerne op med hånden i voks, så de kun ligner religiøse bøger.

Der er to citatskærme for hvert bogstav. Skærmen på ydersiden viser lyse, humanistiske citater fra den bog, som det givne bogstav er opbygget af. Skærmen på indersiden viser mørke, antihumanistiske citater fra den samme bog. De i alt 28 skærme viser citaterne på udstillingslandets lokale sprog. Andre steder i udstillingen kan citaterne ses på flere sprog.

FAKTA

Højde med sokkel: 340 cm. Diameter: 9 meter.
Materiale: kobber/stål. Samlet vægt: ca. 14 tons.
Bygget af flere end 8.000 kobberbøger.
Der indgår 28 citatskærme med i alt 600 citater - lige mange lyse og mørke fra hver religiøs bog. Officiel hjemmeside: www.fundamentalism.dk

Samfundsfag efter 9. klasse

Forløb/emne	Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål		Læringsmål for undervisningsforløb	Tegn på læring	Undervisningsaktiviteter	Evaluering
Eksempler på læringsmål for et besøg ved Kunstværket Abrahams Børn.								
Besøge og opleve kunstværket Abrahams Børn	Sociale og kulturelle forhold	Eleven kan tage stilling til og handle i forhold til sociale og kulturelle sammenhænge og problemstillinger.	<p>Socialisering: Eleven kan redegøre for sociale grupper og fællesskabers rolle i socialiseringen.</p> <p>Eleven kan analysere sociale grupper og fællesskabers betydning for socialisering og identitetsdannelse.</p> <p>Kultur: Eleven kan diskutere kulturens betydning for individer og grupper.</p> <p>Eleven kan analysere konkrete eksempler på globale kulturelle fænomener.</p>	<p>Eleven har viden om socialisering.</p> <p>Eleven har viden om socialisering og identitetsdannelse.</p> <p>Eleven har viden om kultur og kulturbegreber.</p> <p>Eleven har viden om kulturel globalisering.</p>	<p>Socialisering: 1. Eleven kan diskutere aktørers forståelse for religiøse tekster. 2. Eleven har viden om religioners påvirkning på den politiske dagsorden og beslutninger. 3. Eleven kan bruge begreberne socialisering og identitetsdannelse.</p> <p>Kultur: 1. Eleven kan diskutere globale kulturelle fænomener. 2. Eleven har viden om kultur og kulturbegreber i forbindelse med individers og grupperes religioner. 3. Eleven kan bruge begreberne globalisering og kultur.</p>	Udfyldes af læreren	Se i kataloget	Udfyldes af læreren

Samfundsfag efter 10. klasse

Forløb/emne	Kompetence-områder	Kompetencemål	Færdigheds-og vidensmål		Læringsmål for undervisningsforløb	Tegn på læring	Undervisningsaktiviteter	Evaluering
Eksempler på læringsmål for et besøg ved Kunstværket Abrahams Børn.								
Besøge og opleve kunstværket Abrahams Børn	Sociale og kulturelle forhold	Eleven kan tage stilling til og handle i forhold til sociale og kulturelle sammenhænge og problemstillinger.	Kultur: Eleven kan diskutere kulturens betydning for individ og samfund.	Eleven har viden om forskellige opfattelser af kultur og kulturbegreber.	Kultur: 1. Eleven kan diskutere aktørers forståelse for religiøse tekster. 2. Eleven har viden om kultur og religioners påvirkning på den politiske dagsorden og beslutninger. 3. Eleven kan bruge diverse kulturbegreber.	Udfyldes af læreren	Se i kataloget	Udfyldes af læreren
			Identitet og fællesskab: Eleven kan diskutere sammenhænge mellem identitet og fællesskab for den enkelte og samfundet.	Eleven har viden om samspillet mellem den enkeltes identitet og tilhørsforhold til sociale grupper og fællesskaber.	Identitet og fællesskab: 1. Eleven kan diskutere aktørers forståelse for sammenhængen mellem identitet, religion og samfund. 2. Eleven kan bruge begreberne identitet og tilhørsforhold. 3. Eleven har viden om samspillet mellem religioner og mennesker og det fællesskab, der opstår i denne sammenhæng.			

Litteraturliste

OVERORDNET:

"Verdens religioner" af Janina Terhart mfl.
Horisont – grundbog i religion af
"Tro på tværs" af Flemming Madsen Poulsen.

ISLAM

"Jihad" af Rudolph Peters.
"Islam" af Peter Garde.
"Islam" af Jens Peder Agger
"Moderne islam – muslimer i Cairo af Jakob Skovgaard Petersen.
"Islam" af Jørgen Bæk Simonsen
"Islam – fra beduinkult til verdensreligion" af Jens M. Steffensen.
"99 spørgsmål om islam!" af Jan Hjárpe.
"Lydighed eller lovsang – om islam og kristendom" af Kurt Christensen.
"De muslimske broderskaber – brandslukkere eller brandstiftere" af Svend Lindhardt.
"Islam" af Helle Hinge.
"Islam" af Sue Penney.
"Nye muslimer i Danmark – møder og omvendelser" af Tina Gudrun mfl.
"Koranen" af Ellen Wulf.
"Islam – en introduktion" af Ziauddin Sardar mfl.
"Hvad er islam" af H.K. Neerskov.
"Islam" – lær baggrunden for islam at kende – den tro, kultur og historie, der har skabt den moderne islamiske verden" af Phillip Wilkinson.
"Islam – Sådan kan islam også være" af Benny Andersen.
"Hvad er islam" af Tahar Ben Jelloum.

JØDEDOM

"Jødedom" af Carsten Bo Mortensen.
"Et spørgsmål om tro - Jødedommen" af Sue Penney.
"Jødedommen" af Flemming Madsen Poulsen.
"Jødedom" af Sue Penney.
"Så vælg da livet" af Bent Melchior.
"Jødedom – tro og livsforståelse" af Bent Melchior.
"Islam – hjertesag" af Aminah Tønnesen.
"Jødedom" af Sara Kviat.
"Jødedom" af Helle Hinge.

KRISTENDOM.

"Mellem himmel og jord" af Claus Oldenburg.
"Jesus af nazaret" af Klematis.
"Reformationen" af Rene Bank Larsen.
"Frelsens hær" af Jens Peder Agger.
"De dræber kristne – om at leve som kristen, hvor det er livsfarligt at tro" af Tom Doyle.
"Kristendom" af Linda Woodhead.
"Ansgar – på mission blandt vikinger" af Knud Erik Andersen
"Paulus og de første kristne" af Knud Erik Andersen mfl.
"Kristendom" af Annika Hvithamar.
"Håndbog i Kristendom – fra skabelse til nutid" af Erik Thastum
"En lille bog om kristendommen" af Agnete Brink mv.
"Kristendom" af Carsten Bo Mortensen
"Kirke og Kristendom" af Carsten Bach Nielsen mfl.

Kontakt

Galleri Galschiøt
Banevænget 22, 5270 Odense N,
Tlf. 6618 4058 / 6170 3083, Mail: aidoh@aidoh.dk

**Links til undervisningsforløb i
Religionskundskab, Historie, Samfundsfag, Billedkunst,
Dansk og Engelsk
til Jens Galschiøt
skulpturen *Fundamentalism*
og dialogprojektet *Abrahams Børn*
<http://fundamentalism.dk/>**

Udarbejdet af UCL, Odense: cfmlink.dk/76

Udarbejdet af UCL og Vejle: <http://www.kendskabskabervenskab.dk/>

Varde: <http://intranet.vardekommune.dk/media/1173424/Introduktion-til-udstillingen-og-laeringsmaterialet-A4.pdf>